

PRÆCEPTORVM AD FILIOS LIBELLVS.

PROOEMIUM.

GVM multi, ô filij, existimauerint, maximam partem felicitatis pendere à fortuna, scitote illos esse deceptos; aliquid enim potest Fortuna, & in aliquibus; verùm maxima pars in nostra constitutione posita est.

CAPVT PRIMVM.

De Dei cultu.

DEo vt maximo singulis diebus gratias agite, sic meliores fietis.

De Deo parcè, nec nisi cum reuerentia loquamini.

Iurare nolite secretum, ne ex liberis vos seruos reddatis.

Cum prudentiæ res non subiacet, à Deo auxilium implorate.

Vbi humanum suppetit auxilium, confugere ad diuinum temeritatis est.

Qui à Deo scientiam querit, animum à vitis, corpus à cibis mundum habeat.

Nolite laborare in sensibus sacræ paginæ, multiplices enim sunt, & cum periculo labor est.

Quæ nobis bona eueniunt, à Deo accepta scitote.

Nolite credere vos aut dæmones alloqui, aut mortuos videre, sed nec tentate, multa enim latent.

CAPVT II.

De Principum obseruantia.

Proxima Deo cura habenda est de Principibus, ne illos offendatis. Placide igitur, aut tacite.

Nolite coram Principibus cum aliis loqui, nec clam, nec aperte.

Iracundis Principibus nolite omnino seruire, nec suspitione plenis, nec esse in illorum potestate: fulmen enim est vbi potestati iracundia, aut suspitio iungitur.

Principibus aut administratoribus nolite vos sponte insinuare, suspectus enim res est. Cui plus placet quàm par est, plus vult, quàm licet.

Nolite Principibus, aut valde potentibus, aut multitudini resistere, etiam si ius æquum habeatis.

Nolite quod Principibus displiceat facere, nec si feceritis, placatos vnquam existimetis.

Vbi iustitia non colitur si habitaueritis, necesse erit vos merito multa pati.

Nolite ambiguis verbis, nec ad Principes, nec de Principibus loqui.

Tempus Principibus imperat, Principes hominibus: expectate ergo tempus.

Mementote quia Principes sunt sicut montes, ad quos accessus quamquam difficilis, longè tamen tutior est quàm recessus.

CAPVT III.

De Vita.

Post hæc duo, vitæ ratio habenda est maxima, ipsa enim est principium omnium. Somnus laborem, labor cibum, cibus potum præcedat, & superet.

Cibo vnus generis singulis vicibus estote contenti, ne etiam edacitas vos perdat.

Aqua vobis vino sit potior, inter vina potius album.

Bella, pestem, famem fugite, pauci enim seruantur, plurimi pereunt.

Cibo, potu, venere, nec ante desiderium nec ad satietatem vtamini.

Fungos, anguillas, nec ranas edite, nec quod dentibus stridet, nec duo vina bibatis.

Bis in die tantum edite, semel verò tantum carnis quantum conuenit.

Bona ab ignotis oblata, nec quæ nescitis vnde veniant, nolite degustare.

Cum meretricibus, aut concubinis nolite comedere.

Nihil aut assum, aut fruxum, præter olera & legumina, nolite comedere.

In conuiujs vbi estis inuitati si cogamini, accedere, fidos habete pincernas.

Super plumam non dormite.

Tempus cum in lecto decumbitis, ab omni cura liberum omnino sit.

Ferte Hyacinthum in digitis ad somnum conciliandum, & aduersus pestem & fulgura.

Smaragdum collo pueris suspendite. ob Gemmalem morbum; cerebrum enim confirmat.

Canete ab aqua quæ sine igne feruet; terra quæ sine labore sudat; pluuia quæ sine nebulis est.

Res malè olentes aut corrupti saporis, ne comedatis profus.

Nolite sedere in fasciis, parentibus fenestris.

CAPVT IV.

De Itineribus.

Viam communem ne relinquatis, nisi necessitate coacti, aut turd, aut vtiliter.

In caupona solitaria nolite diuerfari, nec nocte equitare.

Soli nolite vnquam iter peragere, aut ire per urbem, multa enim obiter contingere possunt.

Nolite ob breuitatem vos latronum, aut aquarum periculis obicere.

Cùm in via estis, de solâ viâ cogitare.

Ne vnquam sub subgrundiis ambulare: hoc enim præcepto bis mortem lapsu tegularum euasi.

Aquam inexploratam equo, aut furentem nauiculâ ne transeat.

Equo præter necessitatem non curretis, nec natatis in profundâ aquâ.

Vrbem, aut oppidum, aut domum ne ingrediamini nisi per portam.

Cùm iter ingressuri estis, omnia prius præmeditata scribatis.

Ne in viam quam nescitis, absque fido duce ingrediamini.

Ignotum hominem nunquam in viâ in societatem admiseritis.

Comes facundus in viâ pro vehiculo est.

Cauete ne occurratis homini incognito properanti, aut belluæ: Rabidi etiam canes rectâ semper incedunt.

Equum incognitum ne ascendatis, & super mansuetum non nisi habenis comprehensis.

Euntes per urbem supra & infra aspiciate, extra urbem humiles habete oculos.

CAPVT V.

De Virtutibus, & 1. de Fortitudine.

Omnes virtutes honestæ sunt & pulchræ, sola fortitudo nos similes immortalibus Diis, beatos reddendo, facit.

Pericula magna non nisi periculis depelli solent.

Scitote quòd bonus animus in malâ re, dimidium fert mali.

Pro eâ infamiâ quæ vel falsa est, vel celari, vel sarciri potest, periculo mortis vos nolite committere.

Lætè viuite quandolictet, curæ enim hominem atterunt, non liberant.

Rerum quæ mutari nequeunt, omnem profus curam abiicite.

Nolite in aduersis animo concidere, nec in secundis extolli.

Constantes vt sitis opto, contumaces nequaquam.

CAPVT VI.

De Prudentia in generali.

Nihil est post fortitudinem, quod ad eòd ad felicitatem conducat, quàm prudentia.

Dum sapientum prudentiæ res subiacent, vatem non consulite.

Ea, quæ ad vos non pertinent, nec pertinebunt, et si scire liceat, non attingite.

Somniis ne confidite, nec ea contemnite, maximè cùm peculiaria sint genti nostrâ.

Cognoscite vos ipsos, & alios cum quibus versamini, & occasionem.

Aliena non nisi superabundante otio, curate.

Sine vtilitate nolite futura prædicere.

Quatuor bonæ matres totidem malas filias pepererunt, veritas odium, felicitas fastum, securitas periculum, familiaritas contemptum.

Ratio agendorum seu prudentia, sumenda est primò à Deo, inde à naturali inuentione, vltimo à vatibus.

Quæ nullum afferunt detrimentum, agite iuxta consuetudinem.

Prudentiæ laus non consistit in solâ contemplatione, sed in applicatione ad opus.

Prudentiæ maioris est pecunias vtiliter expendere, quàm conferuare, quia plura attendenda sunt circa vsum pecuniæ, qui assimilatur motui, quàm circa conferuationem, quæ assimilatur quieti.

In animi perturbationibus nunquam deliberate.

Memento quòd vnâ tantum habetis linguam, & duas aures.

Paucâ loquamini, in multo enim sermone multa excidunt imprudenter.

Nolite credere, vbi credendo periculum subitis leuitatis, aut ignorantia.

Negotia omnia vt equos tractate, quos in viâ, etiam si mansueti sint, vinculo retinetis.

Nolite in alienis calamitatibus iocari, ne maximam pronocetis iram.

Neminem ante finem felicem existimate, maximè cùm non secundum virtutem vixerit.

Duo sunt tempora loquendi, vel cùm necessitas cogit, vel cùm exploratissima narratis, quæ enim dixeritis filere amplius non potestis, quæ silueritis plerumque dabitur dicendi occasio.

Ne loquamini coram gentibus res serias, aut coram nimis se efferentibus.

Senes veneramini: deteriore enim eritis conditione nisi id faciatis.

Nolite ad pugnantem accedere, nisi vestri sint necessarii.

Nolite ridere cachinno, risus enim abundat in ore stultorum.

Nolite vti verbis tristibus, nec leuibus, nec impudicis, nec dissimulatis, nec ironiâ.

Nolite flere ridentibus aliis, muliebre enim est.

Nolite luctum multum ostendere, heuus enim vitæ conditio ipsum non metetur.

Vtilior est magna prudentia cum parâ scientiâ, quàm magna scientia cû parâ prudentia.

Sceleris aut infamiæ, quam inferre non cogitatis, omnem deuitare suspitionem.

Eo fortunam reperire facilius est quàm accipere,

pere, accipere autem quam retinere.

Necromantia nulla est, Alchymiam non esse credere præstat, ab infamibus igitur abstinete.

De vobis ipsis, filiis, & coniuge nullam penitus apud alios mentionem faciatis.

Res omnes, mediocris saltem momenti, scripturæ mandate, memoria enim fallax, & sic liberius aliis negotiis intendetis.

Mundo & ornato, sed exigui sumptus vestitu contenti eritis.

Cauete ne taciturnitas sit cum periculo, aut cum iacturâ procacitas.

Cauete scire ea, quæ æqualiter fermè habent periculum tacendo atque loquendo.

Nihil agite tanquam protinus morituri, nec certam spem vitæ vobis præfinite.

Sapientes ab operibus, non ex verbis, stultos autem ex utroque iudicate.

Beneficia & inclyta opera sunt propugnaculum iniuriarum.

Minima maximarum rerum sunt initia, ne igitur polliceamini facile.

Cum loquimini cum aliquo malo, aut improbo, semper manus, non vultum inspiciate.

Nolite adhibere fidem literis sine nomine, vel à personis scripti dicentibus malum de domesticis, aut amicis, quia ab inuidiosis fingi solent.

Fortunam nolite inspicere, nec contemnere, nec virtuti amicam existimare, nisi & illi vsui necessaria est.

Mementote quod beneficium beneficio, aut insigni iniuriâ rependi solet.

CAPVT VII.

De prudentia circa domesticos.

Non metu, nec amore, sed reuerentiâ quæ ex utroque constat, familia continenda est.

Filios amate, fratres veneramini, parentes & domesticos omnes, vel diligite, vel excludite.

Pudorem in gestu & sermone seruate ubique, maximè autem inter domesticos.

Quæ non vulgicis sciri, nec coram pueris, nec seruis, nec mulieribus dicite.

Cauete ne filios ac domesticos nimiam acerbitate reddatis inutiles.

CAPVT VIII.

De prudentia circa uxorem.

Vxoris cura diuitias antecedit; nam diuitem improbum vxor infelicem reddit, pauperem proba felix.

Vxorem absque diuitiis mediocribus ne ducatis.

Mulier, aut odit, aut amat, nihil habet medium.

Vxorem nunquam irritamini, sed monete.

Vxorem litigiosam ne ducite, omnis enim est inobediens.

Vxorem à gente stultâ, aut tabificâ, aut comitiali morbo laborante ne ducatis, luctum enim inde perpetiemini.

Vxori aliquibus præsentibus nec blandimini, nec succenseatis.

Mulier cum sola cogitat, aut nimis blanditur, mala cogitat, semper cauet ergo.

CAPVT IX.

De prudentia erga filios.

Filij matris naturam & constitutionem magnâ ex parte sequuntur.

Noueram filiis ne superinducatis, superinductæ fidem aduersus filios ne habeatis.

Filium spurium vt legitimum educate, sanguis enim vester est.

Filios pædagogis erudiendos, non alendos, tradite.

Filiis nomina pulchra, artem vtilem, mores bonos, Musicam, Arithmeticam, scriptionem tribuatis.

CAPVT X.

De prudentia erga diuitias.

Opes parantur hæreditate, Principum gratiâ, arte inclytâ, laboriosâ, mercaturâ.

Fortuna in omnibus auxiliatur per se, & præstat aliqua, vt thesauros.

In arte & mercaturâ quatuor sunt necessaria, scientia rei, astutia, parcitas, prudentia.

Qui opes parare vult, nonnisi ob certam utilitatem itinera suscipiat.

Nolite opes effundere, nec contemnere; sunt enim instrumenta omnium bonorum.

Domum vnam, campos & villas plures habeatis.

Artem vnam taniùm profiteamini.

Procurate vt à quinquagesimo anno sufficiant reditus in vitâ, senectus enim indigens misera est.

Nolite ostentare pecunias aut gemmas.

Chirographos & tabulas diligenter custodite.

Mutamini cum pignore, aut talibus, ac tantum vt donasse non pigeat.

Scire vinci, & amittere, non malum est aliquando.

Aurum bis numerabitis, pondere & sono explorabitis.

Longa & diuturna institutio descendenti parat diuitias. Nam si quis prudens annis 400. viueret, ex priuato orbis imperium adipisceretur; hoc igitur idem esse conuinâ serie prudentiam contingeret.

Paruz diuitis longo tempore parantur,

&c

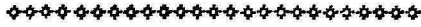
& magno labore; magnæ breui, & paruo labore.

Nolite conuerti de patre qui filios pauperes reliquerit, modò victus illis & industria non desint.

Emerere oportet ea, quæ vel vsu non senescunt, vel surripi non possunt.

Fortunam sæuientem nolite formidare, nec aduersus ire, tempus cogit industriæ fauere.

Si igitur his vtamini, opes congregabitis; si contra itis relictas dissipabitis.

CAPVT XI.

De prudentia circa honores.

Honores immortales, mortales voluptates, gloria corpore senescit, factis resurgit.

Honores & magistratus præbent Principum gratia, amici, diuitiæ, & bonum nomen.

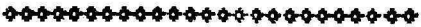
Honorari parua res est, promereri autem honores non mediocri.

Nolite de rebus magnis nisi ex officio iudicare.

In conuiuio, & aliis locis publicis, subliorem locum ne querite.

In certamen non nisi moniti & præmeditati nolite descendere, nam sic omnino descendisse vos existimabunt.

Honorem delatum vltro, libenter accipite: non oblatum non desiderate.

CAPVT XII.

De prudentia erga negotia.

Festinate lentè seu tardè, deliberate, & promptè exequimini.

Mercatura optima; infelicitas est, nihil agere.

Artem vnã antequàm assequamini perfectè, aliam ne aggrediamini.

Facta masculina, verba fœminina, Epistolæ neutrius generis.

Quæ facturus es, nemini dixeris; ne impediaris, vel inuidearis.

Duobus magnis negotiis in eodem genere ne operam dederitis.

In paruis rebus potiùs decipi expedit quàm decipere; in magnis secus.

In nouo negotio diem, in tractatu temporis modicum expectate.

CAPVT XIII.

De prudentia erga parentes, fratres, & affines.

Affines pauperes ne despiciat, sanguine enim coniuncti sunt ac famâ.

Parentem æquum amate; non æquum, aut ferte, aut discedite.

Non solum nobis nati sumus, ortusque nostri partem patria vendicat, partem amici, & posteri.

Nec parentes, nec amici negligendi, etiam si ad amplissimam fortunam peruenieritis.

Estote inter vos optimi amici, coram autem aliis dissidete.

CAPVT XIV.

De prudentia erga amicos.

Amicos probate dissimulantes non solum calamitatibus, sed etiam felicitatibus: multi enim inuident.

Vicinos amicos & probos quantum licet habeatis, plurimum enim ad famam & commodam vtile est.

In electione amicorum hoc vnum spectate, quod cum aliis grati fuerint.

Amicitiam vbi opus erit deserite, & dissuite, non lacerate.

Concordia si cum aliis pulchra & utilis, quanto magis inter vos esse debet?

Amicos solos monete, & de rebus magnis tantum.

Nolite inter duos amicos iudicare.

Amicos palam, non tantum præsentibus laudate.

Amicorum crimina non nisi coacti prodatis, aduersos vero casus nunquam.

Ne deseratis amicos vestros, ob affines, aut blandientes.

CAPVT XV.

De prudentia erga inimicos.

Adulatores inter inimicos deteriores reponite.

De veteri inimico nunquam confidite.

De inimicis vestris verba nulla vnquam habete.

Inimicis occultis blandiamini, etiam si vlcisci propositam sit.

Quem oderitis, et si secretò, ne in illo confidite, odium enim vix latere potest.

Inimicum nullum eò necessitatis compellatis, vt saluum se esse posse non putet nisi pernicie vestrâ.

Vt dulcibus venena mixta fallunt faciliùs, ita inimicos permixtis beneficiis.

Cum inimicis vestris sermonem non habeatis, sed internunciis agite.

CAPVT XVI.

De prudentia circa Conuersationem.

Vitate scelestos, inuidos, stultos, loquaces, iracundos, superbos, irrisores, ingratos.

Nolite

Nolite esse queruli, nec molesti, nec morosi, nec multum curiosi.

Cum quis loquatur, cogitate quid ad eum pertineat de re, qualiterque sit erga vos; atque sic mentem, non verba obseruate.

Nolite contradicere in his quæ nec ad vos, nec ad vestros pertinent.

Longobardo rubeo, Germano Nigro, Hetrusco Iulio, Veneto claudio, Hispano longo & procero, mulieri barbata, viro crispo, Græco nulli confidere nolite.

Cauete à blæsis, varis, strabis, valgis, compernibus, meretricibus, & nimium blandis hominibus: sunt enim proditores, aut auari, aut irrisores.

Pueri petulantes & loquaces; adolescentes procaces & multa petentes; iuvenes salaces; senes timidi, auari, queruli, inuidi; mulieres inanes consilio, & secreta minimè seruantes.

Nihil magis vitetis quam homines verbis bonis, factis autem proflus iniquis.

Pauperi nolite credere multas pecunias; necessitas enim violentior est natura.

De incertis, aut contra iracundos, aut contumaces, aut contumeliosos non litigate.

Sufurronem ne in societatem admittite, multo minus in ædes.

Cum felicibus & fortunatis versari pars est felicitatis; vitate igitur diligenter infelicium consuetudinem.

Qui dicit lusorem, dicit vitiorum sentinam.

Molitores, fures; lanij, mendaces; lusores, procrastinatores; milites rapaces.

Hominem incognitum cauete diligentius lupo & serpente.

Cauete nimis blandos; decipere enim tentant, aut deceperunt.

Nolite quempiam corporis deformitatem contemnere; totus enim homo animus est.

Superioribus statim parate, aut discedite.

Procrastinatio, negandi instrumentum est.

Nolite formam decipis, sub virgineam enim faciem plurimque latent anguinei more.

Consilium ne dederitis nisi rogati.

Vnicuique suum crimen inefficite.

Cauete illum qui verbo suo, vel alieno subridet; deceptor enim est.

Nec ingrediamini ad comedentes, nec in lecto existentes.

In conuiuio, aut omnino tacete, aut parcissimè si necessarium sit, loquamini.

Quod aqua non mollescit, igni cedit, quod igni non soluitur, aqua mollescit, quædam utroque: ita tractanda sunt hominum ingenia.

In alienis infortuniis, cum ea non præmoueritis, nolite videri sapientes.

CAPVT XVII.

De Sapientia.

Cognoscite delicias Sapientia, & eas non Caspernamini.

Sapientia summæ probitati iuncta viros cunctis populis admirabiles efficit; sed & in verâ Sapientiâ probitas continetur.

Lacturam temporis maximam esse ducite.

Libris optimis in vnaquaque disciplina operam date.

CAPVT XVIII.

Qui libri ad legendum admittendi.

Actores hi solum digni legantur cum vita hominis his sufficiat, quidquid verò aliis impenderis his detrahes, unde aurea æreis commutabis.

In Poësi Homerus, Virgilius, Horatius.

In Grammatica Priscianus.

In Rhetorica, Cicero, Quintilianus.

In Historia Xenophontis alencus, Sallustij Catilianarius, Suetonius, Argentonus, Navigationes ad Indos, Plutarchi vitæ & Carionis compendium.

In Mathematicis Euclides, Apollonius, Archimedes, Vitruuius, Ptolomæus.

In Medicina Hippocrates, Galenus, Auicenna, Rhafis ob copiam, Dioscorides, Petrus Bellonius, Gesnerus, Vesalius.

In Physica Aristoteles, Theophastrus, Plotinus, Plutarchus.

Varij, Pausanias, Plinius, Athenæus; Petri Bellonij singularia, Pierij Hieroglyphica, Natalis Mythologia, Cælius Rhodiginus, Cælius Calcagninus, Fabulæ Boccacij, Polyphilus, Thesauri linguæ Latinæ.

Non ultra igitur progredi licebit, & sic fiet temporis compendium; doctrina longè vberior, lucrum ex libris non emptis maximum, nihilque deerit ad doctrinam, ad ornatum, ad voluptatem.

CAPVT XIX.

De Probitate & virtute.

Virate ut meliores sitis & præstantiores quam videamini.

Virtutem & probitatem, nec regite, nec ostentate.

Virtutem & probitatem inuidia comitatur ut umbra corpus, nolite ergo terri.

Non maior est labor esse fortem quam timidum, vegetum quam inertem, comem quam agrestem.

Cum virtus sit clarior & utilior visio, nec difficilior, ideo eam eligite.

Doctrinam

Doctrinam magis quam aurum æstimate.

CAPVT XX.

De Fide.

Pollicita summâ fide præstare, fidei enim opinio apud homines quædam opes sunt. Fides ad eam quem reliquerit non reuertitur.

Summam ingratis præstare fidem, aut maleuolis, simplicis, non probi est.

Dominorum negotia summâ fide tractare, ut ex dominis seruos reddatis.

CAPVT XXI.

De Gratia & officio.

In ingratos nolite beneficia conferre; opera enim perditur, & animus alienatur, & malo estis exemplo.

Officiûm cum suscipitis, mementote vos oppignerare libertatem.

Promptiores estote ad conferenda officia amicis, quam ad uiscendos inimicos.

Beneficia per vos, aut vestros collata, nolite exprobrare nisi necessario.

Beneficiarios vestros in causâ iustâ cognitos, qui pro vobis non sunt, pro inimicis habete: nullo officio obstrictos, aut in iustâ causâ cognito, qui contra vos non sunt, numerate inter amicos.

CAPVT XXII.

De Sertuis.

Ancillas iuuenes non queratis; si habeatis, non ipsas in confortium lecti admittite, ne aut dominas, aut veneficas habeatis.

Ut corpus absque animâ nihil agit, ita seruus absque domino.

Affines, seruos, aut famulos nolite habere, ne coniurare inter se possint.

Omnis seruitus est misera; tum verò est intolerabile seruite impudico, impuro, effeminato viro.

CAPVT XXIII.

De Vitiis in genere.

Vitia non profunt nisi ut venena; quibus aduersus ipsamet vitia vitandis pro antidotis.

Vitia sunt ut fat, ignis, pipet, modicæ coniuunt, copiosa corrumpunt.

Vitia animi, velut in vestibus maculas, si quæ sunt saltem tegere oportet.

Vitia non tam nobis repellenda sunt

quam repellenda, quia vtrique facilius est non suscipere, quam semel suscepta deponere.

Viciorum tria sunt cum voluptate, Auaritia, Gula, Luxuria: vnam cum dolore Inuidia: reliqua modò cum dolore, modò cum voluptate, Ira & Superbia.

Fures nec emendantur vniquam, nec restituant.

CAPVT XXIV.

De Amore.

Amor est iucundus cruciatus, ac infania vnius generis.

Amare iuueni fructus est, seni crimen. Est enim egregiæ stultitiæ signum, aut caput.

Amare & sapere solis concessum superis.

Amatum quis propter tria, videlicet affabilitatem, pulchritudinem, & mansuetudinem.

Infelix puerorum amor & insulsus. Mulierum autem periculis plenus.

CAPVT XXV.

De Voluptate

Voluptates sunt corruptibiles; honores verò immortales.

Ludite ad animi relaxationem, non autem de pecuniis certate.

Voluptates corporis, morbi sunt.

Voluptatem coërcete, sponte enim nimis augetur.

Ita Diis placitum, voluptatem ut mortor comes consequatur.

CAPVT XXVI.

De Iniuria.

Paruas iniurias omnino negligite.

Lesus grauius animus dubiam non habet sententiam.

Alienas tanquam vestras iniurias nec ope, nec pretio nolite vendicare.

Pro partis rebus nolite contendere; plurimi enim minims ex causis perière.

Furor sic læsa sæpius patientia.

Animo dolenti nolite credere.

Cum iniuriam alicui inuleritis, nolite confidere mansuetudini eius, vel ignorantia.

CAPVT XXVII.

De Odio.

Oderitis plerumque ut amaturi; semper amate ut osuri: hoc autem ad confidentiam etiam pertinet.

CAPVT XXIX.

De Luxuria.

Luxuria plerumque aut hominem perdit, aut secum pœnitentiam affert.

CAPVT XXX.

De Gula.

Gulæ cupiditæ pauperes faciunt, aut morbosos.

Qui plus comedunt quàm par sit, mentem sæpius gerunt pinguedine obitam, corpus verò excrementis onustum

CAPVT XXXI.

De Inuidia.

Eos, qui vos solum ob inuidiam oderunt, amicos futuros nunquam sperare.

Est etiam pars inuidiæ lætati de aliena infelicitate.

Cùm inuidiã laboraueritis, vtile & honestum negotium ei quod quæritis, prætere.

CAPVT XXXII.

De Ira.

Ira est furor omnium generalis, & stultitiã ferocem ac temerariã, propterea ad iratos ne accedite.

Mementote quoddam nunquam vidi hominem iracundum qui rectè aliquid fecerit.

CAPVT XXXIII.

De Superbia.

Superbia multos precario parit hostes.

Superbia prima origo inuidiæ.

In superbiam tantò quis facilius incidit, quanto ex humiliori gradu ad dignitates enehitur.

CAPVT XXXIV.

De Mendacio.

Mendax lucratur, vt veritas ei non credatur.

Nolite vnquam mentiri, sed circumuenire.

Mendacem sciatis aut stultum esse, aut à fure & proditore abesse parùm.

Cauete cùm veram causam tuemini, ne confictis mendaciis eam infirmetis.

Vt mendacis locus non sit, assuescite veritati, de rebus magnis agite; atque ne argui possitis caute.

CAPVT XXXV.

De Aduersis.

Conscientia rectæ voluntatis maximã consolatio rerum incommodarum.

Magnanimi est, neque secundis rebus insollescere, neque deiici aduersis.

CAPVT XXXVI.

De Animalium educatione.

DE Mulo nolite fidere. Equum aut nullum, aut egregium alite; in via nunquam liberum relinquit.

Aues, nec feras, nolite habere in domo.

Qui ponit pecunias suas in animalibus, de sero ridet, de mane lacrymatur.

Equos aut mulos quos equitate vultis, blanditer tractate, panem naribus præbete, neque enim cadentes vel liberi dimissi negotium facessent.

In vltimo, Animalia non alatis vltra partem millesimam reddituum.

CONCLUSIO.

Non est necesse hæc omnia ad felicitatem obseruare; sed tamen qui hæc omnia obseruauerit felix erit.

Longe autem facilius est hæc scire quàm exequi.

FINIS.